

Contribution ID: 167

Tür: Oral Presentation

DALL-E'yi Wittgenstein'in Resim Kuramı ile Yeniden Düşünme Denemesi

20 Aralık 2024 Cuma 15:30 (30 dakika)

Özet: OpenAI'nin GPT-3 versiyonuyla sunulan DALL-E, metin girdisi ile görsel temsil üreten bir yapay zeka aracı olarak 2021 yılında tanıtılmıştır. DALL-E'nin çalışma prensibini özetleyecek olursak, öncelikle kullanıcılar tarafından verilen metin açıklamalarına dayalı olarak, metni analiz eder ve anlamını çözer. Bu aşamada metindeki anahtar kelimeler seçilir ve sözcükler arasında bağlantı kurulur. Söz gelimi 'metal bir gözlük' metin girdisi örneğindeki gözlük ve metal gibi. Bir sonraki aşamada geniş bir görsel veri seti üzerinde eğitilen DALL-E, bu sözcüklere ait görselleri tarar ve metin girdisiyle uygun olabilecek görselleri bir araya getirerek görüntüyü oluşturur. Metinden/sözcükten görüntü üreten bu araç, metin girdisi ne kadar detaylı ve uygun ifade edilirse o kadar detaylı bir görüntü sunmak üzere tasarlanmıştır.

Wittgenstein'a göre dilin fiziksel nesnelere zorunlu olarak resmedebilmesinin temel koşulu, nesnelere ve bu nesnelere karşılamanın mantıksal mekân (Alm. logischen Raum) içinde bulunmuş olmalarıdır. Bu mantıksal mekân nesnenin kurulmasının ve kavranılmasının bütün olanaklarını taşıdığı gibi, içerisinde kurulacak nesnelere birbirleriyle ne gibi bağlantılar içerisinde olacaklarının da belirleyicisidir. Diğer bir deyişle, Wittgenstein'a göre bütün nesnelere olgu bağlantıları içerisinde imkânlarla birlikte verilirler. Aynı imkânlar nesnede olduğu gibi dilde de vardır. Söz gelimi, "gözlük" nesnesi ile "metal olma" özelliğini nesne düzeyinde yan yana getirebiliyorsak eşdeyişle, metalden bir gözlük üretebiliyorsak, aynı şekilde bunu dilde de ifade edebiliriz yani metal olma ile gözlük sözcüklerini yan yana getirebiliriz ve "bu gözlük metaldir" önermesini kurabiliriz.

DALL-E'nin metin/sözcük verisi ile görsel üretim prensibinin kavramsal arka planını Wittgenstein'ın resim kuramında bulabileceğimizi düşünerek, bu bağlantıyı tartışmaya açmak istiyoruz.

Anahtar Kelimeler: resim kuramı, DALL-E, yapay zeka, metin girdisi, Wittgenstein

Presentation language / Sunum Dili

TR (Türkçe)

Disciplines / Disiplinler

Philosophy / Felsefe

E-mail / E-posta

kgamze@gmail.com

ORCID ID

0000-0002-2801-4194

Country / Ülke

Türkiye

Institution / Affiliation / Kurum

Kıklareli Üniversitesi, Felsefe Bölümü / Samsun Üniversitesi, Temel Bilimler Bölümü

Başlıca yazarlar:: Mehmet Arslan (Samsun Üniversitesi); Gamze Keskin (Kıklareli Üniversitesi)

Sunu yapanlar: Mehmet Arslan (Samsun Üniversitesi); Gamze Keskin (Kıklareli Üniversitesi)

Session Classification: Session 3.6 (Day 3)

Track Classification: Congist'24: Theoretical Foundations